КВАНТИТАТИВНА ТА НУМЕРАТИВНА ФУНКЦІЇ АНГЛІЙСЬКИХ ЧИСЛІВНИКІВ

Жогіна Л. Ю.
(Сумський державний університет)
Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Швачко С. О.

Об'єктом дослідження виступають числівники, як складові поля квантитативності. Предметом є семантичні та функціональні особливості англійських числівників.

При дослідженні категорії квантитативності в англійській мові було встановлено, що досліджувана категорія найчастіше взаємодіє з категоріями локальності, темпоральності, реляційності [2, 17].

Числівники англійської мови поліфункціональні. Це простежується у наступних функціях: номінативна функція числівників полягає в позначенні результатів пізнання. В когнітивній функції числівників віддзеркалюється складний шлях осмислення категорії кількості від предметного до абстрактного. Прагматична функція числівників реалізується у фразеологічному контексті, в їх емоційно-експресивному впливі на адресата. Словотворча, епідигматична функція числівників об'єктивується денумеративами [3, 25]. Номінативна функція числівників є універсально-діючою на векторах нумеративної та квантитативної субфункцій. Нумеративна функція використовується при позначенні непредметних, реляційних відношень при лічбі, математичних процесах додавання, віднімання, множення, ділення – безвідносно до дискретних предметів, абстрактно, нумеративно.

Числівники в основному виконують квантиттативну функцію, про що свідчить їх тяжіння до дискретних одиниць [3, 22]. Числівники в сучасній англійській мові вживаються з дискретними іменниками, або їх замінниками: $NumN_1$ – з назвами живих істот, $NumN_2$ – з назвами природних об'єктів та артифактів, $NumN_3$ – з назвами дій, процесів, явищ, понять, $NumN_4$ – з назвами числових величин [4, 180] . Наприклад*:* $NumN_1$ *- three birds, six lions, four drivers;* $NumN_2$ *– two egg, one sigar, three medals ;* $NumN_3$ *– two ideas, two directions, one answer;* $NumN_4$ *– two dozenz, three scores, three ounches, four yards.*

Як свідчать результати дослідження, найчастіше актуалізується модель $NumN_4$, компанентам якої притаманна семантична атракція, бо *Num* та N_4 сумісно виконують квантитативну функцію відносно номінацій того, що вимірюється або рахується. Пор.: *ten yards of silk, ten dozenz of eggs; три тонни муки, дві дюжини квітів.*

Вивчення перекладацьких аспектів дає можливість осмислити експресивно-емоційні потенції числівників, їх когнітивне навантаження, ретроспективне буття та сучасне функціонування [3, 80]. Особливої уваги при перекладі заслуговують стійкі НумС (нумеральні сполучення - засіб

номінації кількісних аспектів одного й того ж самого предмета, явища, поняття.). За семантичним принципом ці сполучення розпадаються на декілька груп. До першої групи належать НумС, що реалізують точну кількість (*in two – наполовину. Four seas – чотири моря, Four Corners – чотир сторони світу* тощо). Значні труднощі при перекладі становлять НумС другої групи, числівники якої характеруються семантичною дифузність, широким смисловим обсягом. Пор.: *in two twos – миттю, to be in two minds – бути в нерішучості, two by four – пуста розмова, one and all – усі разом і кожен зокрема.* Адекватному перекладу одиниць цього типу сприяє знання мови та її історії.

У третій групі відособлюються НумС з компонентами-числівниками, що позбулися кількісного значення і виступають у ролі «будівельного матеріалу». Пор.: *like one o'clock – дуже швидко, чимдуж, as cross as two sticks – дуже злий, as two pieas – дуже схожі* тощо. Ці сполучення вживаються для позначення якісних ознак, суб'єктивних оцінок, що становить одну із перекладацьких турбот.

Національний колорит мови представляють НумС, які не мають еквівалентів за межами оригіналу і експлікуються за допомогою коментарю: *Пор. англ. Five o'clock tea – укр. чай між другим сніданком та обідом, англ. to accept the Chiltern Hundred – укр. знімати з себе відповідальність члена парламенту; the old thirteen – укр. колишній державний стяг США.*

1. Баранова С. В. Кількісно-якісні характеристики в мовній картині світу // Філологічні науки. – Суми: СумДПУ, 2002. – С. 12-19.
2. Медвідь О. М. Системно-функціональні особливості квантитативних одиниць (на матеріалі сучасної англійської мови): Автореф. дис... канд. філол. наук: 10.02.04 — Х.: Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна, 2001. — 18 с.
3. Швачко С. О. Квантитативні одиниці англійської мови: перекладацькі аспекти. − Посібник. − Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. − 128 с.

Жогіна, Л.Ю. Квантитативна та нумеративна функції англійських числівників [Текст] / Л.Ю. Жогіна; наук. кер. С.О. Швачко // Перекладацькі інновації : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, Суми, 25-27 листопада 2010 р. / Ред. кол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова та ін. — Суми : СумДУ, 2010. — С. 10-11.